

Кафедра соціальної роботи та мовної підготовки

Схвалено:

На засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Лариса ОЛЕКСІЄНКО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ »

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Соціальна робота»

Спеціалізація: _____

Кременчук, 2024

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Луканська Галина Анатоліївна – старший викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Викладач:

Луканська Галина Анатоліївна – старший викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Силябус розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Гендерні аспекти соціальної роботи
Шифр та назва спеціальності	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова циклу професійної підготовки
Кількість кредитів і годин	5 кредитів / 150 год Лекції: 26 Практичні заняття: 26 Самостійна робота студентів: 98
Терміни вивчення дисципліни	5 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Іспит
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Луканська Галина Анатоліївна	
Науковий ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	старший викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Контактна інформація викладача:	
E-mail	lukanska@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380951552752
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача	

3. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Гендерні аспекти соціальної роботи» спрямована на те, щоб допомогти майбутнім соціальним працівникам краще розуміти та вирішувати проблеми, пов'язані з гендерною нерівністю, і працювати над створенням більш справедливого та рівноправного суспільства. Курс націлений на формування у студентів знань про сутність гендерних підходів у соціальній роботі, розуміння ролі гендерних відносин у суспільстві та їх впливу на різні соціальні групи. Розглядаються теоретичні основи гендерних досліджень, законодавчі та міжнародні стандарти гендерної рівності, особливості соціальної роботи з уразливими категоріями населення з урахуванням гендерних аспектів. Курс формує практичні навички гендерно чутливого аналізу, планування та реалізації соціальних програм і послуг з метою подолання дискримінації та забезпечення рівних можливостей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є науково-теоретичні, соціально-психологічні та нормативно-правові засади гендерної політики та специфіка організації соціальної роботи з урахуванням гендерного фактору.

Метою курсу є формування базових знань про гендер, гендерну рівність, засади гендерної політики та її механізми, розкриття сутності та змісту гендерно-чутливої та гендерно-орієнтованої соціальної роботи, окреслення її основних напрямів, методів, форм та специфіки роботи з різними категоріями клієнтів.

Пререквізити та постреквізити

Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Гендерні аспекти соціальної роботи» базується на знаннях, отриманих у рамках вивчення курсу «Професійні стандарти соціальної роботи».

Постреквізити:

Знання та вміння, отримані в процесі вивчення курсу, є основою для успішного опанування таких дисциплін професійного циклу:

«Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Сучасні стратегії надання соціальних послуг» та інших.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Соціальна робота».

Загальні компетентності	ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні компетентності	СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
	СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
	СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
	СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
	СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
	СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
	СК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
	СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
	СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
Результати навчання	ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
	ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
	ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

	ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
	ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
	ПРН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
	ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
	ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
	ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
	ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
	ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.
	ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

5. Зміст навчальної дисципліни та розподіл бюджету часу

Модуль 1. Науково-теоретичні та нормативно-правові засади соціальної роботи з урахуванням гендерного фактору.

Тема 1. Суспільно-політична та філософська думка про соціальні ролі жінок і чоловіків. Сучасне суспільно-політичне та соціальне-економічне становище жінок і чоловіків в Україні. Індекс гендерної нерівності та індекс гендерного розриву. Соціальна робота у контексті наукових концепцій гендерної теорії та маскулінності. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2030 рр. Глобальна декларація етичних принципів соціальної роботи. Гендерний підхід в соціальній роботі. Феміністична соціальна робота. Гендерна інтеграція та гендерний мейнстрімінг.

Тема 2. Сучасні уявлення про гендерну компетентність та забезпечення гендерної рівності. Поняття «гендерної компетентності». Структурні компоненти гендерної компетентності. Рівні сформованості гендерної компетентності соціальних працівників (гендерно сліпий, гендерно погоджувальний та гендерно трансформаційний). Індикатори для оцінки проявів сформованості гендерної компетентності (предметно-інформаційний, мотиваційно-ціннісний, рефлексивний, діяльнісно-операційний, лідерський).

Тема 3. Застосування гендерного інструментарію та гендерного аналізу у соціальній роботі. Визначення поняття «гендерний аналіз». Ключові принципи гендерного оцінювання й моніторингу програм і політик. Інструменти гендерного аналізу. Континуум гендерних підходів. Гендерні маркери. Прихований навчальний план. Сексизм як одна з форм дискримінації. Гендерні стереотипи. Анти дискримінаційна експертиза. Гендерний аудит.

Тема 4. Підходи до формування гендерної компетентності соціальних працівників. Формування гендерної компетентності фахівців соціальної роботи у контексті професійної діяльності: рефлексивні практики. Етапи та умови формування гендерної компетентності соціальних працівників. Особливості програм підготовки соціальних працівників. Напрями гендерної підготовки соціальних працівників. Інтерактивні методи у викладанні гендерних питань, наставництво та коучинг. Перешкоди впровадження гендерної перспективи.

Тема 5. Нормативно-правові засади міжнародної та державної гендерної політики та соціальної роботи. Міжнародні зобов'язання України у сфері захисту прав жінок. Основні міжнародні договори з прав людини в системі ООН (Міжнародний пакт про громадянські і

політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права, Конвенція про права осіб з інвалідністю, Європейська конвенція з прав людини, Європейська соціальна хартія та інші). Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: статус і практика застосування в Україні. Ключові принципи CEDAW. Забезпечення гендерної рівності в Україні. Спеціальне анти дискримінаційне законодавство України. Програмні і стратегічні документи, спрямовані на захист прав людини в цілому і прав жінок.

Модуль 2. Специфіка організації гендерно чутливої та гендерно орієнтованої соціальної роботи з різними групами клієнтів.

Тема 6. Інститут родини та гендерний розподіл ролей. Основні підходи. Проблеми гендерної ідентифікації. Теорія гендерного розвитку. Когнітивна концепція ідентифікації. Гендерні стереотипи. Механізм стереотипізації. Нормативний та інформаційний тиск. Гендерна соціалізація. Основні аспекти та чинники. Гендерна схема. Функціоналістська концепція родини. Теорія «конфлікту». Теорія ресурсів. Автономність сім'ї. «Шокова теорія шлюбу». Гендерні контракти.

Тема 7. Сучасна українська родина: теоретичний та практичний аспект. Процеси та явища трансформації інституту сім'ї. Тенденції українського суспільства. Причини регулювання кількості дітей. Сприйняття поняття «хороша дружина» та «хороший чоловік» представниками різних статей. Теоретична концепція розв'язання проблем гендерної рівності в сім'ї. Цілі та спрямування соціальної політики та заходів з забезпечення гендерної рівності у сім'ї.

Тема 8. Домашнє насильство як один з проявів гендерної нерівності. Теорія домашнього насильства. Стереотипи та міфи про домашнє насильство. Причини насильства. Психологічні особливості та визначення «типового кривдника» та «типової жертви». Гендерний аспект змісту, організації та технологій соціальної роботи з сім'єю та жертвами насильства в сім'ї. Кризові центри для жертв сімейного насильства.

Тема 9. Гендерні аспекти соціальної роботи з уразливими групами населення: теоретичний аспект. Гендерно-чутливі та гендерно-перетворюючі послуги. Особливості запровадження гендерного підходу для надання медико-соціальних послуг представникам уразливих груп населення. Консультування та інформування отримувачів послуг з урахуванням гендерно-чутливого підходу. Етика застосування гендерного підходу для надання медико-соціальних послуг представникам уразливих груп населення.

Тема 10. Гендерні аспекти соціальної роботи уразливими групами населення та клієнтами груп ризику: практичний аспект. Специфіка соціальної роботи з літніми людьми; підлітками та молоддю; дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування; особами з інвалідністю; матерями та батьками, що самостійно виховують дітей; військовими та їх сім'ями. Організація гендерно чутливої соціальної роботи з особами, що мають алко- чи наркозалежність; суїцидентами; ВІЛ-інфікованими; жертвами торгівлі людьми.

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Тема 1.	2	2	4
Тема 2.	4	4	8
Тема 3.	4	4	8
Тема 4.	2	2	4
Тема 5.	4	4	8
Підсумкове тестування за модулем 1			
Тема 6.	2	2	4
Тема 7.	2	2	4

Тема 8.	2	2	4
Тема 9	2	2	4
Тема 10	2	2	6
Підсумкове тестування за модулем 2			
Всього:	26	26	98

6. Методи навчання та система оцінювання

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використання технологій дистанційного навчання на платформі Zoom.

Поточний контроль здійснюється на практичних (семінарських) заняттях за результатами усіх форм звітності, передбачених політикою оцінювання.

Робота на практичних (семінарських) заняттях має на меті перевірку рівня засвоєння лекційного матеріалу та його практичну імплементацію, що втілюється у формі:

- **дискусій** (обговорення статей, кейсів, відеоматеріалів за тематикою; дебати; «мозковий штурм» для пошуку вирішень соціальних проблем тощо);
- **аналітичних завдань** (аналіз нормативних документів; розбір реальних кейсів із практики соціальних служб; складання порівняльних таблиць тощо);
- **практично-тренінгових вправ** (рольові ігри; інтерактивні вправи; розробка соціальних акцій або просвітницьких кампаній);
- **проектної діяльності** (міні-проекти, підготовка інформаційних буклетів чи онлайн-матеріалів);
- **групових завдань** (робота в малих групах над кейсами та їхня публічна презентація).

Тестування є ще однією формою перевірки рівня засвоєння лекційного матеріалу, що проводиться з використанням автоматизованих систем онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимах. Кількість балів за тест визначається залежно від рівня складності, наявності декількох правильних відповідей тощо.

Самостійна робота здобувачів полягає у цілеспрямованому опрацюванні теоретичних матеріалів, законодавчих та наукових джерел, виконанні індивідуальних завдань, що сприяють формуванню гендерної чутливості та професійних компетентностей соціального працівника та мають на меті поглиблення знань, формування аналітичних умінь, розвиток практичних навичок, самоосвіту та рефлексію. Вона забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною, сприяє професійному становленню майбутнього соціального працівника. Оцінка її результатів здійснюється на практичних заняттях під час виконання описаних вище форм роботи.

Індивідуальні навчально дослідні завдання (ІНДЗ) мають на меті сформувати у здобувачів навички працювати з теоретичними першоджерелами з проблематики соціальної роботи з урахуванням гендерного аспекту, проводити самостійну науково-пошукову та творчу роботу з метою дослідження теми, презентувати її результати публіці та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги в реальних ситуаціях. Вони є важливим етапом підготовки до написання курсових та дипломних робіт для отримання ступеня бакалавра та магістра, оскільки допомагають опанувати навички добору, а також, на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів, зробити відповідні висновки.

ІНДЗ полягають у підготовці здобувачем презентацій та проектів за тематикою курсу. Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у поза аудиторний час, а презентують результати під час вивчення відповідної теми курсу або по закінченню відповідного тематичного модуля. Здобувачі мають виконати обов'язково одне ІНДЗ за тематикою модуля та, відповідно, два ІНДЗ протягом семестру. Однак, у разі необхідності здобувач може виконати додаткове ІНДЗ та підвищити свою оцінку.

Орієнтовний перелік тем для ІНДЗ з дисципліни

(можлива зміна теми, її конкретизація чи генералізація за умови узгодження з викладачем)

1. Суспільно-політична та філософська думка про соціальні ролі жінок і чоловіків.
2. Український фемінізм і жіночий рух: історичні традиції та сучасні проблеми.
3. Фемінізм як джерело гендерної теорії.
4. Громадські рухи чоловіків як інтелектуальна та соціально-політична передумова виникнення гендерної теорії.
5. Гендерний фактор як наукова категорія і соціально-політичний феномен.
6. Сучасне суспільно-політичне та соціально-економічне становище жінок і чоловіків в Україні.
7. Сутність і перспективи жіночого руху в Україні.
8. Основні напрямки гендерної політики держави та механізм реалізації рівних прав і можливостей.
9. Гендер в системі освіти та професійної підготовки.
10. Гендер в системі охорони здоров'я.
11. Принцип гендерної рівності економічної сфери.
12. Юридичні права та політичні повноваження: гендерний аспект.
13. Гендерна нерівність як один з ключових чинників торгівлі людьми.
14. Гендерно зумовлене насильство.
15. Патріархальні стереотипи у ЗМІ.
16. Міжнародний досвід гендерних перетворень.
17. Гендерна активність у сучасній Європі.
18. Державне управління у сфері гендерної політики в контексті європейського вибору України.
19. Гендерний вимір сімейної політики.
20. Питання гендерної рівності у стратегіях європейських та міжнародних інституцій.
21. Правове регулювання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні та проблеми його застосування.
22. Моніторинг досягнення гендерної рівності в Україні.
23. Застосування гендерного підходу в сучасній соціальній роботі з вразливими категоріями населення.
24. Етика застосування гендерного підходу для надання соціальних послуг представникам уразливих груп населення.
25. Гендерний аспект соціальної роботи з самотніми жінками.
26. Соціальна робота з внутрішньо-переміщеними жінками та з жінками учасницями АТО.
27. Врахування гендерної специфіки в соціальній роботі з жінками з алко- та наркозалежністю.
28. Гендерний аспект соціальної роботи з військовослужбовцями (чоловіками та жінками).
29. Гендерна специфіка соціальної адаптації жінок, звільнених з місць позбавлення волі.
30. Гендерна специфіка соціальної роботи з жертвами домашнього насилля (чоловіками та жінками).

ІНДЗ оцінюється максимально у 15 балів за наступними критеріями:

15 балів – чіткість, послідовність та логічність викладу матеріалу з наданням актуальних даних у формі презентації, в повному обсязі володіє матеріалом, активно відповідає на запитання учасників обговорення, аргументовано доводить свою точку зору, наводить приклади її імплементації на практиці;

10 балів – чіткість, послідовність та логічність викладу матеріалу з наданням актуальних даних у формі презентації, володіє інформацією фрагментарно, активної участі у дискусії не бере, відповісти на додаткові запитання не може, не має чітко сформованого бачення проблематики та прикладів практичного застосування;

5 балів – студент виконав ІНДЗ у формі презентації з наданням неактуальних чи неповних даних, відповідає лише на запитання висвітлені у представленому дослідженні, не може дискутувати та обґрунтовувати власну думку, навести приклади.

Підсумкове тестування за модулем є формою контролю знань і вмінь здобувачів після

завершення вивчення певного модуля, суть якого полягає в перевірці теоретичних знань (основні поняття, категорії, законодавчі та міжнародні норми у сфері гендерної рівності); оцінці аналітичних умінь (уміння застосовувати знання для аналізу ситуацій, виявлення гендерної нерівності, визначення шляхів її подолання); визначенні рівня сформованості компетентностей соціального працівника у сфері гендерної чутливості. Тестування може містити завдання закритого (множинний вибір) та відкритого типу (короткі відповіді, ситуаційні запитання).

Формою **підсумкового контролю** в V семестрі є екзамен. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі сумування оцінок за всі види контролю, які мали місце протягом семестру та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів). Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимально – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Головними критеріями оцінки роботи здобувачів є:

- 1) змістовний рівень (глибина аналізу теми; вміння застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях; використання нормативної бази та наукових джерел);
- 2) аналітичні навички (здатність виявляти гендерні стереотипи та нерівність у різних соціальних контекстах; вміння пропонувати шляхи їх подолання);
- 3) практичні уміння (вміння моделювати роботу соціального працівника у гендерно чутливих ситуаціях; якість розроблених проєктів, інформаційних матеріалів, сценаріїв занять чи акцій);
- 4) комунікативні компетентності (активність у дискусіях; здатність працювати в команді; аргументованість висловлювань і толерантність у спілкуванні);
- 5) форма подачі результатів (логічність, чіткість, структурованість; креативність та оригінальність ідей; відповідність академічним вимогам (посилання, оформлення);
- 6) рівень самостійності (ініціативність у виконанні завдань, використання додаткових джерел, вміння критично осмислювати матеріал.

Таблиця розподілу балів

Тема / завдання	Форма контролю (звітності)	Макс. кількість балів			Примітки
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента	
Тема 1.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 2.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 3.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 4.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 5.	Т / ПР	-	2	-	
Підсумкове тестування за модулем 1	ПТ	-	5	-	
Тема 6.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 7.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 8.	Т / ПР	-	2	-	
Тема 9	Т / ПР	-	2	-	
Тема 10	Т / ПР	-	2	-	
Підсумкове тестування за модулем 2	ПТ	-	5	-	
ІНДЗ-1	ІНДЗ	-	15	-	У разі необхідності здобувач може виконати додаткове ІНДЗ та
ІНДЗ-2	ІНДЗ	-	15	-	

					<i>підвищити свою оцінку</i>
	ПК	-	40	-	
Всього:	-	-	100	-	

Умовні позначення: Т – тестування, ПР – робота на практичних заняттях, ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання, ПТ – підсумкове тестування, ПК – підсумковий контроль (екзамен).

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

8. Політика курсу:

Для успішного засвоєння курсу здобувач освіти має регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття, активно працювати, своєчасно та якісно виконувати всі завдання для самостійної роботи та практичні завдання. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані у встановленому порядку. Курс передбачає дотримання принципів **академічної доброчесності**. Усі роботи (практичні, самостійні, контрольні) мають бути виконані самостійно. Виявлення плагиату, списування, фабрикації чи фальсифікації даних призведе до анулювання роботи з оцінкою «0».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Герасим Г. З. Феміністичні аспекти соціальної роботи. Каталог освітніх послуг Львівської політехніки. URL: <http://edu.lp.edu.ua/moduli/feministychni-aspekty-socialnoyi-roboty>
2. Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/507849__697591
3. Інструкція щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text>
4. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування. Наказ міністерства соціальної політики України від 49 02.07.2015 р. № 678. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>
5. Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посібник / за заг. ред. А. Б. Блага. Київ : ФОП Клименко, 2020. 156 с. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/GBV%20Guide%20for%20Coordinators_FINAL_WEB_27042020.pdf
6. Ярошенко А., Семигіна Т. Гендерна компетентність у соціальній роботі : Як інвестувати феміністичні погляди у гендерно трансформаційну практику : монографія. Даллас, США: Primedia e-Launch LLC, 2022. 215 с. URL : <https://publishing.logos-science.com/index.php/primedia/article/view/gkusryaifpugtp-monograph.2022>

Допоміжні:

1. Гендерна рівність і розвиток : погляд у контексті європейської стратегії України. Київ : Заповіт, 2016. 244 с. URL: <https://genderindetail.org.ua/library/ukraina/genderna-rivnist-i-rozvitok-poglyad-u-kontexti-evropeyskoi-strategii-ukraini-134563.html>
2. Дудоров О. О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. poradnik. Сєверодонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018. 92 с. URL: <http://dudorov.com.ua/images/download/zbirnyk-pidruchnyiv-005.pdf>
3. Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні : збірка публікацій проекту. URL: <http://www.coe.int/uk/web/stop-violence-against-women-ukraine/publications/project>
4. Інформаційний бюлетень. Глобальне дослідження. Виконання Резолюції Ради Безпеки ООН №1325 : ключові посили, результати та рекомендації. UN Women, 2015. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/3/386408.pdf>
5. Коментарі ГО «Ла Страда – Україна» до проекту Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству». URL: http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_showcategory_33.html
6. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту. URL: <https://rm.coe.int/1680096e45>
7. ООН Жінки, & Європейська комісія. Гендерний аналіз міжнародної допомоги для розвитку в Україні: базове дослідження. Гендер в деталях. URL: <https://genderindetail.org.ua/library/suspilstvo/genderniy-analiz-ofitsiynoi-dopomogi-dlya-rozvitku-v-ukraini-bazove-doslidzhennya-134745.html>
8. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України. Стаття 1. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
9. Рада Європи. Запобігання та боротьба з сексизмом : рекомендація CM/Rec (2019) 1. URL: <http://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism-ukr/1680968561>

10. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. URL: <http://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: www.msp.gov.ua
4. Офіційний сайт Організації Об'єднаних націй. Україна. <https://www.un.org/>
5. Офіційний сайт громадської організації «Ла Страда-Україна». URL: <https://la-strada.org.ua/>
6. Офіційний сайт організації «Human Rights Watch». URL: <https://www.hrw.org/>
7. Офіційний сайт United Nations. <https://www.un.org/>
8. Офіційний сайт UN Women. <https://www.unwomen.org/en>